

Missio Savo
Pieksämäki ABC
24.3.2012
Raamattutunti: Väinö Hotti

KRISTIKUNNAN TOIVO

TOIVOTTOMUUDEN ALKU

Toivottomuus tuli ihmiskuntaan syntiinlankeemuksen myötä. Ihminen oli luotu Jumalan yhteyteen. Tämä merkitsi sitä, että Jumala vastasi aluksi kaikista ihmisen tarpeista. Kun ihminen synnin tähden joutui eroon Jumalasta ja paratiisista, hän joutui samalla ”oman itsensä varaan”. Kyllähän jokaisella ihmisellä on ”syntymälahjana” paljon elämään tarvittavia asioita, kuten oli **tuhlaajapojalla** (Luuk.15:11-32) isän kotoa lähtiessään. Tuhlaajapojan tapaan alkuelämä saattaa isän antaman perinnön varassa jotenkuten onnistua. Mutta syntinen on mestari tuhlaamaan isän tavaroita. Ennen pitkää tulee eteen puutos – **ja jopa epätoivo**.

23. Niin **Herra Jumala ajoi hänet pois Eedenin paratiisista** viljelemään maata, josta hän oli otettu.
24. Ja hän karkoitti ihmisen ja asetti Eedenin paratiisin itäpuolelle kerubit ynnä välkkyvän, leimuavan miekan vartioitsemaan elämän puun tietä (1. Moos-3:23,24).

VÄLTTÄMÄTÖN TOIVO

On sanottu, että **ihminen pystyy elämään kuukausia ilman ruokaa, monta päivää ilman vettä, mutta ei hetkeäkään ilman toivoa!** Toivo on ihmiselämän välttämätön peruselementti. Yleensä ihmisen toivo rajoittuu tähän näkyvään maailmaan. Elämä tässä maailmassa ja toivo kulkevat käsi kädessä: *”Niin kauan kuin on elämää, on toivoa!”* **Kristillinen toivo** ylittää rajan tuolle puolelle.

*”Jos olemme panneet toivomme Kristukseen ainoastaan tämän elämän ajaksi, niin **olemme kaikkia muita ihmisiä surkuteltavammat**”* (1. Kor.15:19).

*”Se toivo meille on ikäänkuin sielun ankkuri, varma ja luja, joka **ulottuu esiripun sisäpuolelle asti**”* (Hepr.6:19).

TOIVO KADOKSISSA

*”Ja Aabraham toivoi, **vaikka ei toivoa ollut**, ja uskoi tulevansa monen kansan isäksi, tämän sanan mukaan: ”Niin on sinun jälkeläistesi luku oleva”* (Room.4:18).

*”Mutta kun ei aurinkoa eikä tähtiä näkynyt moneen päivään ja kova myrsky painoi, **katosi meiltä viimein kaikki pelastumisen toivo**”* (Apt.27:20).

”Mua auta, Herra, mä toivon vaan, Vaikk` ei ois toivoa ollenkaan. En päästä sua, Ennen kuin mua Käyt siunaamaan” (Vvk.600:4).

”Toivo pitää tietä avoinna helvetin porteilta aina taivaan ovelle asti...Evankeliumi ei ole epätoivoinen edes helvetin portilla...Väsytys sallitaan, mutta ei toivon menettämistä. Kristillisuus

ei komentele uupuneitaan paraatimarssille. Sillä on suuri ja lämmin sydän ryömijöitään kohtaan” (Niilo Tuomenoksa).

”Sinä saatat joutua alhaalle, aina helvetin partaalle saakka, valmiina syöksymään sinne. Sinä et voi joutua syvemmälle kuin helvetin kitaan. Monet pyhät ovat olleet siellä, vieläpä syöksyneet helvetin syvyyksiin. Sielläkin voit kuitenkin huutaa, sieltäkin voit katsella pyhää temppeleä, Joona 2:5” (Kallis hunajan pisara).

EPÄUSKOINEN – VAILLA TOIVOA

Ilman uskoa ihmisellä ei ole toivoa - tai sitten hänellä on väärä ja petollinen toivo.

”että te siihen aikaan olitte ilman Kristusta, olitte vaillo Israelin kansalaisoikeutta ja vieraat lupauksen liitoille, ilman toivoa ja ilman Jumalaa maailmassa” (Ef.2:12).

Lopun ajan myllerryksissä jopa ”taivaitten voimat järkkyvät”. Epäuskaiselle **tämä on ainut planeetta**. Siksi hän hartiavoimin pyrkii sitä parantamaan ja säilyttämään. Kun tämä ei onnistu, hän ajautuu paniikkiin ja epätoivoon. Uskovalla taas on ”varaplaneeta”; hän panee toivonsa Raamatun lupaamaan ”uuteen taivaaseen ja uuteen maahan”.

25. Ja on oleva merkit auringossa ja kuussa ja tähdissä, ja ahdistus kansoilla maan päällä ja epätoivo, kun meri ja aallot pauhaavat.

26. Ja **ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa**; sillä taivaitten voimat järkkyvät. (Luuk.21:25-26).

15. Ja maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja vuorten rotkoihin

16. ja **sanoivat vuorille ja kallioille: "Langetkaa meidän päällemme ja kätkekää meidät hänen kasvoiltansa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan vihalta!**

17. Sillä heidän vihansa suuri päivä on tullut, ja kuka voi kestää?" (Ilm.6:15-17).

10. Mutta Herran päivä on tuleva niinkuin varas, ja silloin **taivaat katoavat pauhinalla, ja alkuaineet kuumuudesta hajoavat, ja maa ja kaikki, mitä siihen on tehty, palavat.**

13. **Mutta hänen lupauksensa mukaan me odotamme uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus asuu.** (2. Piet.3:10,13).

KRISTINUSKO – TOIVON USKONTO

Jumala antaa toivon:

”Sillä minä tunnen ajatukseni, jotka minulla on teitä kohtaan, sanoo Herra: rauhan eikä turmion ajatukset; minä annan teille tulevaisuuden ja toivon” (Jer.29:11).

Evankeliumi merkitsee **ilosanomaa**. Mikään muu uskonto ei anna todellista toivoa, vaan ne johtavat – ennemmin tai myöhemmin – epätoivoon. Evankeliumi on ainut toivo epätoivon yössä kulkevalle ihmiskunnalle. USKO, TOIVO JA RAKKAUS ovat kristillisen uskon vankat peruspilarit.

Usko kohdistuu menneisyyteen, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt; **rakkaus** koskee nykyistä elämää; **toivo** suuntautuu tulevaisuuteen.

*"Niin pysyvät nyt **usko, toivo, rakkaus**, nämä kolme; mutta suurin niistä on rakkaus"* (1.Kor.13:13).

JUMALALLINEN KOLMOISHEDELMÄ

Usko, toivo ja rakkaus ovat syntymälahjoja, jotka saadaan uudestisyntymisen yhteydessä. Näiden on määrä kuitenkin jatkuvasti kasvaa ja kehittyä.

*"Sä tiedät, kuinka **uskossa Me heikot oomme vielä, Hitahat rakkaudessa** Ja lankeavaiset tiellä. Siis Henki armon, totuuden Ja rakkauden, vahvuuden, Suo meille, Herra Jeesus"* (Vvk.207:3).

*"Auta, että askeleissas Ristin tiellä kulkisin, Eksymästä, horjumasta Estä, Jeesus kallehin. **Uskoa ja rakkautta, Toivoa sä lisää myös.** Anna voimaa taistelussa, Täytä alkamasi työs"* (Vvk.365:2).

*"Ja apostolit sanoivat Herralle: **"Lisää meille uskoa"*** (Luuk.17:5).

*"ettemme enää olisi alaikäisiä, jotka ajelehtivat ja joita viskellään kaikissa opintuulissa ja ihmisten arpapelissä ja eksytyksen kavalissa juonissa; vaan että me, totuutta noudattaen rakkaudessa, **kaikin tavoin kasvaisimme häneen, joka on pää, Kristus*** (Ef.4:14,15).

*"Koska te siis, rakkaani, tämän jo edeltäpäin tiedätte, niin olkaa varuillanne, ettette rietasten eksymyksen mukaansa tempaamina lankeaisi pois omalta lujalta pohjaltanne, ja **kasvakaamme meidän Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa"*** (2. Piet.3:17,18).

*"Me olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, niinkuin oikein onkin, koska teidän **uskonne runsaasti kasvaa ja keskinäinen rakkautenne lisääntyy** itsekussakin, kaikissa teissä"* (2. Tess.1:3).

KALLIOPERUSTALLA

Kristityn toivo on **Sanan kallioperustalla**. Se perustuu Jumalan ilmoitukseen. Lisäksi tämän toivon perustana on Kristuksen asuminen uskovassa ja uskovan asuminen Kristuksessa.

*"Siis, **jos joku on Kristuksessa**, niin hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut"* (2. Kor.5:17).

*"joille Jumala tahtoi tehdä tiettäväksi, kuinka suuri pakanain keskuudessa on tämän salaisuuden kirkkaus: **Kristus teissä, kirkkauden toivo"*** (Kol.1:27).

*"Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, **että Jeesus Kristus on teissä?** Ellei, niin ette kestä koetusta"* (2. Kor.13:5).

Eräs saksalainen pastori kertoi 1930-luvulla kuuluvansa Hitler- nuoriin. Liittyessään joukkoon hän seisoi saksalaisen upseerin edessä, joka kysyi: "Mikä on nimesi?". Hän kertoi nimensä. Sitten upseeri sanoi: "Mikä on osoitteesi? Missä asut?" Hän sanoi: "Hampurissa." Upseeri sanoi: "Väärä

vastaus! Missä asut?" "Saksassa." "Väärä vastaus! Missä sinä asut?" "Kolmannessa Valtakunnassa." "Väärä vastaus! Missä sinä asut?" "En tiedä, mitä haluatte minun sanovan." Upseeri sanoi: "Haluan sinun sanovan: 'ASUN HITLERISSÄ'." Tuo pastori sanoi: "Myöhemmin aloin asua Kristuksessa." (David Pawson).

JUMALAN KÄSISSÄ - TURVASSA

Tänään pahuuden vallat riehuvat siinä määrin, ettei ole helppo nähdä Jumalan pitävän ohjia käsissään. Näin kuitenkin on. Saatana pyrkii saattamaan ihmisiä synnin teille – ja epätoivoon. Raamattu kertoo, että Jumala sanoo maailmanhistorian viimeisen sanan. Saatana voitettiin jo ristillä; sen päivät ovat luetut. Edessä on ainoastaan ”jälkikahinat” – mutta lopputulos on selvä.

”Sentähden riemuitkaa, taivaat, ja te, jotka niissä asutte! Voi maata ja merta, sillä perkele on astunut alas teidän luoksenne pitäen suurta vihaa, koska hän tietää, että hänellä on vähän aikaa!” (Ilm.12:12).

Laiva joutui valtamerellä kovaan myrskyyn. Ihmiset olivat kovin pelokkaita; heiltä oli katoamassa kaikki toivo. Matkustajien joukossa oli yksi, joka näytti rauhalliselta. Häneltä kysyttiin, kuinka hän voi olla noin rauhallinen. **”Minun isäni on laivan kapteeni”**, vastasi poika. Uskovakin voi olla kaiken myrskyn keskellä rauhallinen. Hänen Isänsä ohjaa maailman tapahtumia.

28. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni.

29. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. (Joh.10:28-29).

1. Jonk` on turva Jumalassa, Turvassa on paremmassa, Kuin on tähti taivahalla, Lintu emon siiven alla.
2. Herra hoitaa omiansa Siionissa armollansa, Aina heille tarpeet antaa, Käsillensä heitä kantaa.
3. Niit` ei Hänen kädestänsä Tempaa kenkään ikänänsä, Jotka omakseen hän osti, Kuolost` elämähän nosti.
4. Heit` ei kohtaa puute, hätä Koskaan Herran tietämätä, Ruuan Hän ja verhon suopi, Surun sumust` ilon tuopi.
5. Iloitse siis auttajastas, Pieni lauma, Jumalastas! Sanallaan Hän kaikki saattaa Vastustajat maahan kaataa.
6. Käyköön myöten taikka vastaan, Eipä Isä heitä lastaan, Kaikk` on Hänen aikehensa Tosionneks omillensa.

TULEVATKO LOPUN TAPAHTUMAT YLLÄTYKSENÄ?

Näin tapahtuu niiden kohdalla, joilla ei ole Sanan valoa. Sanassa pysyville valvoville uskoville nämä tapahtumat **eivät tule yllätyksenä**. He ovat tarkkailleet ”ajan merkkejä” ja ovat voineet niistä päätellä lopun lähestymisen.

32. Mutta oppikaa viikunapuusta vertaus: kun sen oksa jo on tuore ja lehdet puhkeavat, niin te tiedätte, että kesä on lähellä.

33. Samoin te myös, kun näette tämän kaiken, tietäkää, että se on lähellä, oven edessä. (Matt.24:32-33).

1. Mutta aikakausista ja määrähetkistä ei teille, veljet, ole tarvis kirjoittaa;
2. sillä itse te varsin hyvin tiedätte, että Herran päivä tulee niinkuin varas yöllä.
3. Kun he sanovat: "Nyt on rauha, ei hätää mitään", silloin yllättää heidät yhtäkkiä turmio, niinkuin synnytyskipu raskaan vaimon, eivätkä he pääse pakoon.
4. **Mutta te, veljet, ette ole pimeydessä, niin että se päivä voisi yllättää teidät niinkuin varas;**
5. sillä kaikki te olette valkeuden lapsia ja päivän lapsia; me emme ole yön emmekä pimeyden lapsia. (1. Tess.5:1-5).

TOIVO ON KRISTUKSESSA

Tarkkaan ottaen **kristinusko ei ole mikään uskonto**. Se ei ole ideologiaa, vaan sen ydin on yhteys Kristukseen. Antikristus rakentaa kuolleesta materiaalista organisaation (laitoskirkon). Kristuksen kirkko on organismi, elimistö (ekklesia), joka muodostuu Kristus-viinipuun oksista ja Kristuksen ruumiin jäsenistä!

"Minä olen viinipuu, te olette oksat. Joka pysyy minussa ja jossa minä pysyn, se kantaa paljon hedelmää; sillä ilman minua te ette voi mitään tehdä" (Joh.15:5).

"Mutta te olette Kristuksen ruumis ja kukin osaltanne hänen jäseniänsä" (1. Kor.12:27).

Mikään uskonto ei tuo toivoa; **toivo on Kristus-persoonassa**. Hänessä on "elävä toivo". Kaikki toivo, joka ei perustu Kristukseen, on turhaa ja katteetonta toivoa!

AINOA TOIVO

Ensimmäisten vuosisatojen kristittyjen tunnuslause: *Ave crux, spes unica* – **terve risti, ainoa toivo!** Tässä on paradoksi. Risti oli kuoleman paikka. Kaikkein kivullisin kuolema tapahtui ristillä. Se oli normaalisti synkin epätoivon paikka. Sanoma siitä, että risti toisi pelastuksen, oli monille vaikea omaksua; risti oli pelastuksen välineenä pahennus.

"me taas saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus" (1. Kor.1:23).

Sotilas lähti toiveikkaana sotaan. Hänellä oli tavoitteena saada hyvästä palvelusta prenikka, KUNNIARISTI. Kaikki ei mennyt kuitenkaan hyvin, mies haavoittui rintamalla vakavasti. Nyt häipyi silmistä kunniamerkin välke. Hän joutui laittamaan toivonsa PUNAISEEN RISTIIN. Edelleen hänen tilansa huononi. Hänelle kirkastettiin syntisten ainutta todellista auttajaa Jeesusta Kristusta. Nuori haavoittunut mies otti Jeesuksen vastaan ja pani kaiken toivonsa JEESUKSEN RISTIIN.

JEESUKSEN RISTINKUOLEMAN MERKITYS

Kristuksen ristinkuolema ja ylösnousemus merkitsivät pimeyden valtakunnan totaalista tappiota. Käärmeen pää murskattiin Jeesuksen kuolemassa ja ylösnousemuksessa. Jeesuksen

ristinkuolemassa sovitettiin koko maailman synnit ja ihmiskunta lunastettiin synnin, kuoleman, perkeleen ja helvetin hirmuvallasta.

Golgatalla ristiinnaulittiin: 1.Jeesus. 2.Ryöväri(1). 3.Ryöväri (2). 4. Saatana. 5. Synti. 6. Laki (meidän entinen puolisoimme, Room.7:1-4). 7. Vanha ihminen. 8. Uskova maailmalle ja maailma uskovalle. 9. Kuolema.

Jokainen naula Jeesuksen käsiin ja nauloihin merkitsi samalla naulaa pimeyden henkivaltojen arkkuun!

”Ja minä panen vainon sinun ja vaimon välille ja sinun siemenesi ja hänen siemenensä välille; **se on polkeva rikki sinun pääsi**, ja sinä olet pistävä sitä kantapäähän” (1. Moos. 3:15).

”ja pyyhki pois sen **kirjoituksen säädöksineen, joka oli meitä vastaan** ja oli meidän vastustajamme; sen hän otti meidän tieltämme pois ja nautitsi ristiin” (Kol.2:14).

”tiedämme sen, että meidän **vanha ihmistemme on hänen kanssaan ristiinnaulittu**, että synnin ruumis kukistettaisiin, niin ettemme enää syntiä palvelisi” (Room.6:6).

”Mutta pois se minusta, että minä muusta kerskaisin kuin meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen rististä, jonka kautta **maailma on ristiinnaulittu minulle, ja minä maailmalle!** (Gal.6:14).

”mutta nyt ilmisaatettu meidän Vapahtajamme Kristuksen Jeesuksen ilmestymisen kautta, joka **kukisti kuoleman** ja toi valoon elämän ja katoamattomuuden evankeliumin kautta” (2. Tim.1:10).

KOLMIULOTTEINEN RISTI

Raamatun mukaan risti on ”kolmiulotteinen”, kun taas meille on välitetty kuva yksiulotteisesta rististä.

1. VANHURSKAUTTAMINEN. Syntiinlankeemuksessa ihminen joutui eroon Luojastaan ja Jumalastaan. Jeesuksen ristinkuolema teki mahdolliseksi yhteyden solmimisen uudelleen (Room.3:23-24). **Jeesuksen vanhurskaus tulee ristin kautta uskovan osaksi.**

2. PYHITYS. Uskova saa pukeutua ristillä hankittuihin lainavaatteisiin – päivittäin (Room.6:3-4). **Jeesuksen pyhyys tulee ristin kautta uskovan osaksi.**

3. VOITTOTAISTELU. Golgatalla käytiin raju taistelu. Siellä Jeesus kävi voitollisen taistelun kaikkia pimeyden valtoja vastaan. Tapahtui kaikkien aikojen ”aseistariisunta” (Kol.2:15). Uskova pääsee Jeesuksen voittosaattoon, ”triumfiin” (2. Kor.2:14). **Jeesuksen voitto tulee ristin kautta uskovan osaksi.**

”He sotivat Karitsaa vastaan, mutta Karitsa on voittava heidät, sillä hän on herrain Herra ja kuningasten Kuningas; ja **kutsutut ja valitut ja uskolliset voittavat hänen kanssansa**” (Ilm.17:14).

TOIVOTTOMUUDESTA TOIVOON

Kun Jumala alkaa pelastaa ihmistä, se merkitsee ihmisen puolelta usein hätää ja ahdistusta – jopa toivottomuutta. **"Herännyt on hullu ja hätäinen!"** Kriisin aineksia on paljon: syntyminen uudesti, siirtyminen kuolemasta elämään, pimeydestä valkeuteen, sokeasta näkeväksi, saatanan vallasta Jumalan tykö. **"Jokainen istutus, jota minun taivaallinen Isäni ei ole istuttanut, on juurineen revittävä pois"** (Matt.15:13). Kun puututaan "juuriin", se tekee kipeää. Jumala johdattaa syntisen avuksihuutajan paikalle (Ps.50:15). Jumala voi pelastaa vain avuttomia. Ihminen riisutaan omista voimistaan – jopa lyödään maahan.

Saulus Tarsolainen

3. Ja kun hän oli matkalla, tapahtui hänen lähestyessään Damaskoa, että yhtäkkiä valo taivaasta leimahti hänen ympärillensä;

4. ja **hän kaatui maahan** ja kuuli äänen, joka sanoi hänelle: "Saul, Saul, miksi vainoat minua?" (Apt.9:3,4).

Jaakob

24. Ja Jaakob jäi yksinensä toiselle puolelle. Silloin painiskeli hänen kanssaan muuan mies päivän koittoon saakka.

25. Ja kun mies huomasi, ettei hän häntä voittanut, iski hän häntä lonkkaluuhun, niin että Jaakobin lonkka nyrjähti hänen painiskellessaan hänen kanssaan.

26. Ja mies sanoi: "Päästä minut, sillä päivä koittaa". Mutta hän vastasi: **"En päästä sinua, ellet siunaa minua"**. (1. Moos.32:24-26).

Jesaja

"Niin minä sanoin: "Voi minua! **Minä hukun**, sillä minulla on saastaiset huulet, ja minä asun kansan keskellä, jolla on saastaiset huulet; sillä minun silmäni ovat nähneet kuninkaan, Herran Sebaotin." (Jes.6:5).

Opetuslapset

24. Ja katso, järvellä nousi kova myrsky, niin että venhe peittyi aaltoihin; mutta hän nukkui.

25. Niin he menivät ja herättivät hänet sanoen: **"Herra, auta, me hukumme"**.

26. Hän sanoi heille: "Te vähäuskoiset, miksi olette pelkureita?" Silloin hän nousi ja nuhteli tuulia ja järveä, ja tuli aivan tyven. (Matt.8:24-26).

Filippin vanginvartija

25. Mutta keskiyön aikaan Paavali ja Silas olivat rukouksissa ja veisasivat ylistystä Jumalalle; ja vangit kuuntelivat heitä.

26. Silloin tapahtui yhtäkkiä suuri maanjäristys, niin että vankilan perustukset järkkyivät, ja samassa kaikki ovet aukenivat, ja kaikkien kahleet irtautuivat.

27. Kun vanginvartija heräsi ja näki vankilan ovien olevan auki, veti hän miekkansa ja aikoi surmata itsensä, luullen vankien karanneen.

28. Mutta Paavali huusi suurella äänellä sanoen: "Älä tee itsellesi mitään pahaa, sillä me kaikki olemme täällä".

29. Niin hän pyysi valoa, juoksi sisälle ja lankesi vavisten Paavalin ja Silaan eteen.

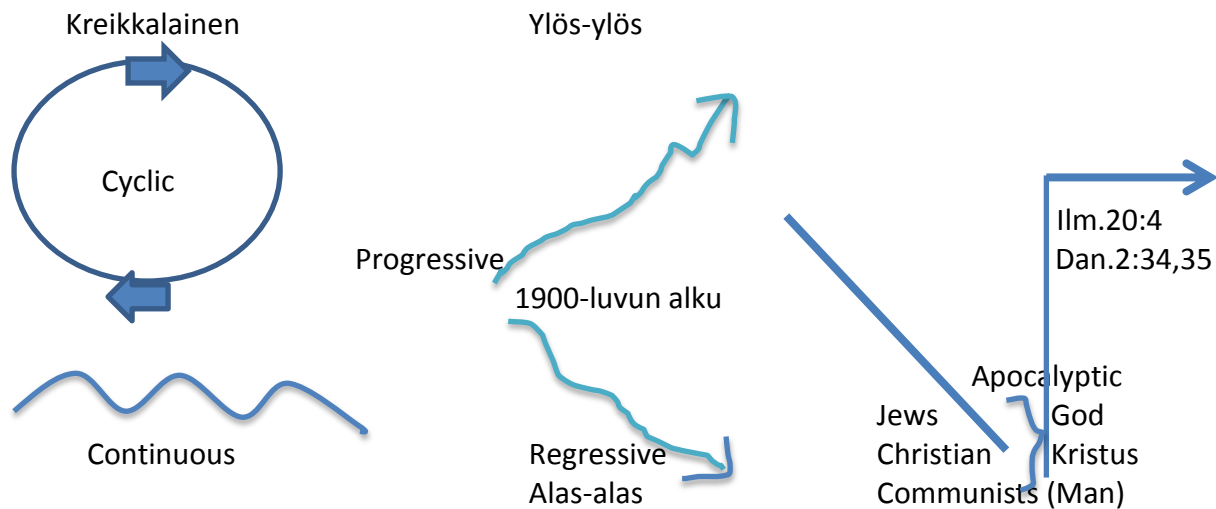
30. Ja hän vei heidät ulos ja sanoi: "**Herrat, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin?**"

31. Niin he sanoivat: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi".
(Apt.16:25-31).

Vasta avuton ihminen on kypsä pelastettavaksi. Moni Jumalan mies (Paavo Ruotsalainen, Henrik Renqvist ym.) on joutunut kulkemaan toivottomuuden läpi uskoon.

ESKATOLOGINEN TOIVO

MAAILMANHISTORIAN KULUN ERI VERSIOITA (David Pawson)

Kreikkalainen sykli-ajattelu lähti siitä, että historia toistaa itseään. Mitä oli eilen on myös tänään ja huomennakin. Ei mitään uutta auringon alla.

Toisen näkemyksen mukaan kaikki on "aaltoliikettä". Sotaa seuraa rauha, inflaatiota seuraa devalvaatio jne. Maisemat vaihtuvat, koskaan ei palata entisiin askeliin. Uusia näköaloja riittää vuodesta toiseen, vuosisadasta toiseen, vuosituhatvuodesta toiseen, niin – loputtomiin.

1900-luvun alkua leimasi usko jatkuvaan kehitykseen: ylös! ylös! ylös! Ihmiskunnalla ajateltiin olevat rajattomat mahdollisuudet. Tieteen avulla poistetaan kaikki kehityksen esteet. Tiede ei tunne rajoja! Avainsana oli "kehitys".

Tänään optimismi on poistunut. Päinvastoin ihmiskunnan mahdollisuudet nähdään aina vain heikkenevinä: alas! alas! alas! Luonto saastuu, työttömyys lisääntyy, uusia tauteja ilmaantuu, maanjäristykset, tsunamit, tulvat, myrskyt. Avainsana on "selviäminen".

JUUTALAISET, KRISTITYT JA KOMMUNISTIT yhtyvät käsitykseen, että nyt mennään alaspäin – ja vauhdilla. **JUUTALAISET** katsovat, että Jumala saa nousun aikaan.

KRISTITYT taas näkevät, että pohjalukemat saavutetaan Antikristuksen hallitessa. Siihen asti tilanne tulee aina vaan pahemmaksi. **Kristus** tuhoaa tulemuksensa voimalla Antikristuksen (2. Tess.2:8). Tämän jälkeen Kristus **perustaa tuhatvuotisen valtakunnan** ja ihmiskunta pääsee aivan uudelle tasolle ja uuteen kukoistukseen.

Marxiin tukeutuvat kommunistit katsovat, ettei kohennusta tapahdu ennen vallankumousta. He luottavat IHMISEEN tulevaisuuden suhteen.